

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету,
д.е.н., проф.

Анатолій ДІБРОВА
“ 30 ” 05 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри підприємництва
та організації агробізнесу
Протокол № 15 від “23” травня 2023 р.

Завідувач
кафедри
д.е.н., проф.

Микола ІЛЬЧУК

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП Підприємство, торгівля
та біржова діяльність

Валентина ЯВОРСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Спеціальність	076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма	«Підприємство, торгівля та біржова діяльність»
Факультет	Економічний
Розробники:	доц., к.е.н., Нікітченко Сергій Олександрович (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	«Бакалавр»	
Спеціальність	076 „ Підприємництво, торгівля і біржова діяльність ”	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Курсовий проект	
Форма контролю	Залік, Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	3,4	4
Лекційні заняття	60 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	90 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год.	год.

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни є набуття знань про закономірності розвитку підприємницької діяльності, її економічну сутність та загальносуспільний зміст.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб розкрити:

- ознайомитися з еволюцією виникнення поняття підприємництва;
- функції і правовий статус підприємця;
- визначити принципи та рушійні сили підприємницької діяльності;
- вивчити основні форми організації підприємництва;
- ознайомитись з питаннями оподаткування бізнесу;
- розглянути методичні підходи до розробки маркетингової діяльності;
- визначити, що таке бізнес-модель підприємницької діяльності;
- розглянути методи управління витратами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: які на форми організації підприємницької діяльності існують в Україні, які є витрати, де і як вони формуються, яким має бути їх контроль, як визначити пріоритетні напрями розвитку бізнесу, що таке маркетинг; за що, коли та які податки потрібно сплачувати; як керувати фінансами;

вміти: будувати бізнес-модель підприємства, проводити розрахунок операційних витрат; розраховувати маржинальну калькуляцію; визначати серцевину маркетингу; будувати фінансову модель підприємства.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 13. Використання знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усь-ого	у тому числі					усь-ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Історія розвитку підприємництва														
Тема 1. Ідея підприємництва. Теоретичні засади підприємництва.	1	7	2	3			2							
Тема 2. Зародження підприємницької діяльності та етапи розвитку	2	7	2	3			2							
Тема 3. Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів стародавнього світу і до середньовіччя	3	7	2	3			2							
Тема 4. Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів географічних відкриттів до початку промислової революції	4	7	2	3			2							
Тема 5. Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів промислової революції і до тепер	5	7	2	3			2							
Тема 6. Історія розвитку підприємницької діяльності в Україні від давніх часів і до XVII ст.	6	7	2	3			2							
Тема 7. Історія розвитку підприємництва в Україні у XVIII – XX ст.	7	7	2	3			2							
Разом за змістовим модулем 1		49	14	21			14							

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усь-ого	у тому числі					усь-ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 2. Сутністнісна характеристика підприємницької діяльності														
Тема 8. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	8	7	2	3			2							
	9	7	2	3			2							
Тема 10. Підприємництво у сфері торгівлі та посередницької діяльності	10	7	2	3			2							
Тема 11. Біржове підприємництво	11	7	2	3			2							
Тема 12. Підприємництво у сфері надання послуг	12	7	2	3			2							
Тема 13. Основні положення організації підприємницької діяльності	13,14	10,5	3	4,5			3							
Тема 14. Планування підприємницької діяльності	14,15	10,5	3	4,5			3							
Разом за змістовим модулем 2	40		16	24			16							
Разом за перший семестр	105		30	45			30							

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 3. Побудова бізнес-моделі підприємства													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 15. Формування ціннісної пропозиції клієнту	1	7	2	3			2						
Тема 16 Аналіз споживацького сегменту	2	7	2	3			2						
Тема 17. Побудова каналів реалізації	3	7	2	3			2						
Тема 18. Формування взаємовідносин з клієнтами	4	7	2	3			2						
Тема 19. Джерела грошових надходжень	5	7	2	3			2						
Тема 20 Визначення ключових видів діяльності	6	7	2	3			2						
Тема 21. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	7	7	2	3			2						
Тема 22. Побудова відносин з ключовими партнерами	8	7	2	3			2						
Тема 23. Формування витрат та їх структура	9	7	2	3			2						
Тема 24. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	10	7	2	3			2						
Разом за змістовим модулем 3		70	20	30			20						

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усь-ого	у тому числі					усь-ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 4. Управління підприємницькою діяльністю														
Тема 25. Соціальна відповідальність та ділова етика	11	7	2	3			2							
Тема 26. Вибір стилю управління підприємством	12	7	2	3			2							
Тема 27. Персонал. Основні поняття формування та управління кадрами підприємства	13	7	2	3			2							
Тема 28. Управління фінансами компанії	14	7	2	3			2							
Тема 29. Ключові бази взаємовідносин бізнесу і держави	15	7	2	3			2							
Разом за змістовим модулем 4	35		10	15			10							
Разом за другим семестр	105		30	45			30							

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Розгляд теоретичні засади підприємництва.	2
2	Зародження підприємницької діяльності та етапи розвитку	2
3	Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів стародавнього світу і до середньовіччя	2
4	Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів географічних відкриттів до початку промислової революції	2
5	Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів промислової революції і до тепер	2
6	Історія розвитку підприємницької діяльності в Україні від давніх часів і до XVII ст.	2
7	Історія розвитку підприємництва в Україні у XVIII – XX ст.	2
8	Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	2
9	Характеристика виробничого підприємства	2
10	Підприємництво у сфері торгівлі та посередницької діяльності	2
11	Біржове підприємництво	2
12	Підприємництво у сфері надання послуг	2
13	Основні положення організації підприємницької діяльності	2
14	Планування підприємницької діяльності	2
15	Формування ціннісної пропозиції клієнту	2
16	Аналіз споживацького сегменту	2
17	Побудова каналів реалізації	2
18	Формування взаємовідносин з клієнтами	2
19	Джерела грошових надходжень	2
20	Визначення ключових видів діяльності	2
21	Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	2
22	Побудова відносин з ключовими партнерами	2
23	Формування витрат та їх структура	2
24	Оцінка ефективності підприємницької діяльності	2
25	Соціальна відповідальність та ділова етика	2
26	Вибір стилю управління підприємством	2
27	Персонал. Основні поняття формування та управління кадрами підприємства	2
28	Управління фінансами компанії	2
29	Ключові базиси взаємовідносин бізнесу і держави	2
30	Успіх, який надихає!	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проаналізувати еволюцію категорії «Ідея підприємництва».	2
2	Етапи розвитку підприємницької діяльності	2
3	Підприємництво в античності. Своя справа в Греції, Римі, Персії, Китаї, Єгипті	2
4	Вплив відкриття Америки на розвиток підприємство	2
5	Передумови промислової революції	2
6	Підприємництво в часи Київської Русі	2
7	Підприємництво за часів Гетьманщини	2
8	Розвиток підприємництва на українських землях ХІХ – ХХ ст.	2
9	Виробниче підприємство, як основа економіки країни	2
10	Підприємництво у сфері торгівлі та посередницької діяльності	2
11	Біржове підприємництво. Можливості та перспективи.	2
12	Фінансовий сектор економіки	2
13	Реєстрація підприємства.	2
14	Постановка цілей і задач	2
15	Формування ціннісного товару	2
16	Сегментація ринку	2
17	Канали реалізації	2
18	Формування взаємовідносин з клієнтами	2
19	Формування джерел грошових надходжень	2
20	Технологія, як основа операційної діяльності	2
21	Характеристика та значення ресурсів	2
22	Побудова відносин з ключовими партнерами	2
23	Менеджмент витрат	2
24	Оцінка ефективності підприємницької діяльності	2
25	Соціальна відповідальність та ділова етика	2
26	Історія успіху топових компаній	2
27	Персонал. Основні поняття формування та управління кадрами підприємства	2
28	Пошук капіталу для започаткування власної справи	2
29	Взаємовідносини бізнесу і влади	2
30	Бізнес майбутнього	2

6. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

1. Готовність іти на ризик суттєво впливає на рішення людей та залежить від їх світогляду. Чи схильні підприємці до прийняття ризиків більшою мірою, ніж середньостатистичне ставлення до ризиків всіх людей в світі?
2. Чому Йозеф Шумпетер називає підприємництво творчим руйнуванням?
3. Як, на думку Іцхака Адізеса характеризується підприємницька функція?
4. Що займає центральне місце в бізнес-моделі підприємства?
5. Як я можу захистити ідею бізнесу від копіювання чи мавпування?
6. З чого краще за все починати Бізнес?
7. Чи можна зробити реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи он-лайн?
8. Чи можуть спрощенці 3-ї групи обирати і працювати з ПДВ чи без?
9. З чого має розпочинатись робота зі шляхом клієнта (Customer Journey)?
10. Яке запитання є відправним при складанні маркетинг-плану?
11. Які витрати називаються постійними?
12. Які витрати називаються змінними?
13. Як розраховується маржинальний прибуток?
14. Що таке Бюджет руху грошових коштів?
15. Що є платою за ризик для підприємця?

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет економічний
 ОКР «Бакалавр»
 Кафедра організації агробізнесу
 Дисципліна « Підприємницька діяльність»
 Викладач Нікітченко С.О.
 «Затверджую»
 Завідувач кафедри _____ Ільчук М.М.
 «__» _____ 2023 р.

Білет №__

Питання:

1. *Організаційні форми підприємництва в Україні .*
2. *Методика розрахунку бізнес-плану.*

	1. На якому з вказаних етапів розробки маркетингової стратегії команда проекту має визначити точки болю?
1	Сегментування ринку та націлювання
2	Диференціація
3	Аналіз середовища
4	Позиціонування
	2. Яка з дій з цінністю є зайвою при використанні у роботі підходу “Стратегія Блакитного Океану”, коли ви створюєте унікальний новий комплекс високої цінності при більш низьких витратах?
1	Усунути
2	Переоцінити
3	Додати
4	Зменшити
	3. Податки належить сплатити:
1	Лише в тому випадку, якщо компанія прибуткова
2	Лише в тому випадку, якщо компанія отримує грошову виручку
3	Є цілий ряд податків, які не залежать від наявності прибутку
4	1 і 2
	4. Першою фазою процесу управління (менеджменту) зазвичай є:
1	Організаційні заходи
2	Мотивація персоналу на досягнення цілей
3	Постановка цілей і планування
4	1 і 2
	5. Вкажіть планові витрати на транспортування зерна озимої пшениці з площі 850 га, урожайністю 45 ц/га на середню відстань 15 км, якщо собівартість транспортних послуг - 0,3 грн./ткм
1	17,2 тис. грн.
2	25,7 тис. грн.
3	31,5 тис. грн.

4	41,9 тис. грн.
	6. Інтегрована система обліку доходів і витрат, нормування, планування, контролю та аналізу, що систематизує інформацію для оперативних управлінських рішень і координації розвитку підприємства – це
1	Управлінський облік
2	Логістика
3	Диспетчерська служба
4	Фінансовий облік
5	Бухгалтерський облік
	7. Нормативний метод управління виробництвом дозволяє
1	Оцінити витрати за встановленими нормами і відхилень від них
2	Обчислити собівартість продукції за діючими нормами на попередній стадії обліку
3	Визначити вплив окремих факторів на собівартість по виявлених відхиленнях від діючих норм
4	Усе вище перераховане
	8. Вкажіть який з бюджетів відноситься до операційних
1	Бюджет доходів і витрат
2	Бюджет руху грошових коштів
3	Кредитний план
4	Бюджет прямих витрат матеріалів
	9. Яке запитання є відправним при складанні маркетинг-плану?
1	Коли скажемо?
2	Кому скажемо?
3	Що скажемо?
4	Як скажемо?
	10. Чого варто очікувати засновнику нового бізнесу, який наймає працівників?
1	Вони зазвичай прийматимуть рішення в інтересах засновника
2	Вони потребують постійного нагляду і контролю
3	Цілі працівників і власників не співпадають, тож потрібна як система стимулів, так і можливість самореалізації задля досягнення балансу інтересів власника і працівників
4	1 і 3

7. **Методи навчання.** В процесі навчання використовуються наступні методи: словесні методи - розповідь-пояснення, бесіду, лекцію; наочні методи - ілюстрація, демонстрація; практичні методи: вправи, навчальна праця, практичні роботи, курсовий проект, реферати.

8. **Форми контролю.** У першому семестрі форма контролю Залік, а у другому – Іспит.

8. **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10)

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	0 – 59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління витратами» для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

10. Рекомендована література

Список рекомендованої літератури

– основна:

1. Paul Garrison, "Exponential Marketing" - 2015, 252 p.
2. Дениэл Пинк, "Драйв. Что на самом деле нас мотивирует" - 2013, 274

р..

3. Джон Шоул, "Первоклассный сервис как конкурентное преимущество" — 2017, 347 с.
4. Димитри Маекс, "Ключевые цифры" ООО «Манн, Иванов и Фербер» - 2012, 320 с.
5. Жан-Жак Ламбен, "Менеджмент, ориентированный на рынок" - 2017, 700 с.
6. Карл Сьюэлл, "Клиенты на всю жизнь" – 2011, 170 с.
7. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
8. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
9. Підприємницька діяльність та агробізнес: Підручник / За ред. М.М. Ільчука, Т.Д. Іщенко. — К.: Вища освіта, 2006. — 543 с.: іл.
10. Построение бизнес-модели: Настольная книга стратега и новатора / Александр Остервальдер, Ив Пинье; Пер. с англ.. – 2 – е изд. – М. Альпина Паблишер, 2012. – 228 с.
11. Филипп Котлер "Маркетинг менеджмент" – 2016, 848 с.

– допоміжна:

1. А. Парабеллум, "Выжми из бизнеса все" -2014.
2. Брайан Моран, Майкл Леннингтон, "12 недель в году" – 2014, 208 с..
3. Господарський кодекс України, Голос України, 14 березня 2003 р.
4. Джим Кэмп, "Сначала скажите "Нет" – 2019, 320 с..
5. Дэн Ариэли, "Предсказуемая иррациональность" - 2010 .
6. Економічний довідник аграрника. В.І. Дробот, Г.І. Зуб., М.П. Кононенко та ін. / За ред. Ю.Я. Лузана, П.Т. Саблука. – К.: "Преса України", 2003. – 800 с.
7. Закон України " Про підприємництво ". // поточна редакція — Редакція від 29.01.2020, підстава - 143-ІХ
8. Закон України "Про оплату праці". Голос України 25 жовтня 1995 р.
9. Закон України "Про особисте селянське господарство". Урядовий кур'єр, 11 червня 2003 р.
10. Закон України "Про фермерське господарство" // Урядовий кур'єр , 28 серпня, 2003 р.
11. Игорь Манн, "Маркетинг на 100%. Ремикс" - 2015, 256 с.
12. Майкл Микалович, "Метод тыквы: как стать лидером в своей нише без бюджета" – 2013, 304 с.
13. Маркетинг: Підручник / В. Руделіус, О. М. Азарян, О. А. Виноградов та ін.: Ред.-упор. О. І. Сидоренко, П. С Редько. - К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. - 422 с.

14. Методичні рекомендації по складанню бізнес-плану розвитку сільськогосподарського підприємства. - К.: Мінагрополітики України АПК, 2001. - 260 с.

15. Технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур. Харків: ХДТУСГ. 2001. - 173 с.

16. Тони Шей, "Доставляя счастье" – 2010, 304 с..

17. У. Чан Ким, "Стратегия голубого океана" - 2016, 304 с..

18. Хруцкий В.Е., Сизова Т.В., Гамаюнов В.В. Внутрифирменное бюджетирование: Настольная книга по постановке финансового планирования. - М.: Финансы и статистика, 2002. - 400 с.

19. Эрик Рис, "Бизнес с нуля" – 2011, 256 с.

11. Інформаційні ресурси

1. *Витаминный комплекс управления*

Источник: <http://www.management.com.ua/strategy/str129.html>

2. *Инвестиции vs профессиональный трейдинг Wall Street (Александр Герчик)* <https://www.youtube.com/watch?v=6CWtB3rjxSg>

3. *Инвестиции в жилую недвижимость с доходностью 7-30% годовых (Дмитрий Гура)* <https://www.youtube.com/watch?v=GfMI9DYmO4I>

4. *Инвестиции и страхование жизни (Инна Белянская MetLife)* <https://www.youtube.com/watch?v=HO576LNvDeE>

5. *Как заработать на C/X технике из США? Инвестиции в агросектор Украины* https://www.youtube.com/watch?v=m_QPML-icLE

6. *Как инвестору заработать на украинских инновациях? Инвестиции в электробайки* https://www.youtube.com/watch?v=Tr9E_tIVM2c

7. *Працюйте над вашою бізнес-моделлю онлайн, The Business Model Canvas.*

8. *Франшизи України 2021* https://www.youtube.com/watch?v=27b_le1Az5Q

9. *Функції управління витратами підприємства* - http://pidruchniki.com/1272020453085/finansii/funktsiyi_upravlinnya_vitratami_pidpriyemstva